

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВ

Одним із найважливіших показників діяльності банківських установ є власний капітал, оскільки він призначений для покриття негативних наслідків різноманітних ризиків, які банки беруть на себе в процесі діяльності, а також для забезпечення захисту вкладів, фінансової стійкості і стабільності банківської системи країни. Багатофункціональна мета капіталів банків досягається насамперед за допомогою механізму його адекватності обсягу. Оскільки цілі окремих функцій капіталу суттєво відрізняються, вимоги до достатності капіталу кожної функції також відрізняються, що чітко проявляється у застосуванні декількох різних показників (нормативів) достатності капіталу в управлінській та регулятивній практиці. Зокрема, цілям фінансового (ресурсного) забезпечення інвестиційних потреб банку найбільш повно відповідає абсолютний обсяг статутного капіталу, особливо на початковому етапі його діяльності. Відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність» вимоги до мінімального розміру статутного капіталу банків на момент реєстрації диференціювались залежно від територіальних масштабів його діяльності [2].

Необхідно зазначити, що Національний банк України шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів вживає заходи щодо підвищення рівня капіталізації банківської системи України через запровадження мінімальних вимог (нормативів) до розмірів і достатності капіталу (табл 1).

Варто відзначити, що цілям стимулюючої функції власного капіталу найбільш повно відповідає загальний обсяг регулятивного капіталу (Н1). З цілями гарантійної функції найбільш тісно пов'язаний відносний коефіцієнт регулятивного капіталу щодо сумарних активів, скоригованих на рівень їх ризиковості (Н2) [1].

Таблиця 1.

Нормативи достатності банківського капіталу [2]

Назва нормативу	Формула розрахунку	Нормативне значення
Н1 – норматив мінімального розміру регулятивного капіталу	$H1 = \text{Основний капітал} + \text{Додатковий капітал} - \text{Відвернення}$	для діючих банків Н1 повинен становити: 250 млн грн – з 11 липня 2019 р.; 300 млн грн – з 11 липня 2020 р.; 350 млн грн – з 11 липня 2021 р.; 400 млн грн – з 11 липня 2022 р.; 450 млн грн – з 11 липня 2023 р.; 500 млн грн – з 11 липня 2024 р.
Н2 – норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу	$H2 = \text{Регулятивний капітал} / (A_p + Л13)$, де A_p – активи зважені за ступенем кредитного ризику, Л13 – сума відкритої валютної позиції банку за всіма іноземними валютами та банківськими металами $Л13 = \text{Загальна величина відкритої валютної позиції банку за всіма іноземними валютами та банківськими металами} / \text{Регулятивний капітал}$	Не менше 10% для діючих банків, а для тих, що розпочинають банківську діяльність: протягом перших 12 місяців діяльності (з дня отримання ліцензії) – не менше 15%; протягом наступних 12 місяців – не менше 12%; надалі – не менше 10%

Встановлення нормативів ефективності цих коефіцієнтів відкриває можливість здійснювати вплив за допомогою регулятивного капіталу для мінімізації банківського ризику, виконання банками своїх зобов'язань перед вкладниками і кредиторами та на формування їх активів з метою оптимального задоволення попиту економічних суб'єктів на позиковий капітал і підтримання фінансів банку у збалансованому стані.

Отже, достатність капіталу банків – явище складне та багатогранне, що має декілька кількісно відмінних вимірників, які лише в сукупності можуть дати уявлення про відповідність обсягу капіталу потребам банку в ресурсах для створення матеріально-технічної та інтелектуальної бази, для забезпечення довіри до банку вкладників, кредиторів та інвесторів, для дотримання вимог регулятивних органів та задоволення зростаючого попиту на його послуги з боку клієнтів.

Список використаних літературних джерел:

- Коваленко В.В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрямки підвищення [Текст] : монографія / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. - Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. - 153 с.
- Паньків Х.П. Фінансовий механізм капіталізації банків в Україні.: дис. кан. екон. наук: 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / Львівський національний університет ім. І. Франка. Львів, 2015. 278 с.